

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **I. G.**, zast. Mgr. Jekatěrinou Sochorovou, advokátkou, se sídlem Praha 1, Dlouhá 16, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2003, č. j. 8 Az 186/2003 – 20,

t a k t o :

- I.** Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2003, č. j. 8 Az 186/2003 – 20, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Zástupkyni stěžovatele Mgr. Jekatěrině Sochorové, advokátce, se sídlem Praha 1, Dlouhá 16, **se určuje** odměna ve výši 1075 Kč a bude jí vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 17. 4. 2003, č. j. OAM-2544/VL-07-P01-2001, neudělil žalovaný žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně vyslovil, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona. V odůvodnění rozhodnutí dospěl správní orgán k závěru, že obava z teroristických útoků ve Stavropolském kraji a obava z bezpečnostní situace na tomto území nejsou důvodem pro udělení azylu na území ČR ve smyslu § 12 zákona o azylu. Neshledal podmínky pro udělení azylu podle § 13, 14 zákona o azylu. Po zhodnocení výpovědi žadatele, informací o zemi původu a obsahu překážek vycestování podle § 91, dospěl k závěru, že v případě žadatele tyto překážky neexistují.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal porušení ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 34 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení (dále jen „správní řád“). Dále namítal, že je přesvědčen o tom, že je v Ruské federaci ohrožen na životě s tím, že jeden člen jeho rodiny byl unesen a zřejmě usmrčen. Dovolával se dále udělení azylu podle § 14 zákona. Navrhoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena správnímu orgánu k dalšímu řízení. Současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů.

Městský soud v Praze ze dne 7. 11. 2003, č. j. 8 Az 186/2003 – 20, návrh žalobce na ustanovení zástupce zamítl. V odůvodnění usnesení citoval ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. a konstatoval, že zákon jako jednu z podmínek pro vyhovění návrhu stanoví skutečnost, že je ustanovení zástupce třeba k ochraně práv žadatele. Dále uvedl, že dospěl k závěru, že v tomto stádiu řízení tato podmínka splněna není. Poukázal na to, že ze spisového materiálu je patrné, že žalobce v souladu s poučením správního orgánu využil svého oprávnění domáhat se přezkoumání rozhodnutí Ministerstva vnitra soudem a jím podaná žaloba má zákonem požadované náležitosti, návrh obsahuje označení napadeného rozhodnutí, obsahuje důvody a námítky, které žalobce k podání žaloby vedly, obsahuje i výrok rozsudku. Soud konstatoval, že žalobce svými vlastními úkony učinil vše, co mohl podle právních předpisů učinit k ochraně svých práv, dostatečně kvalifikovaným způsobem se obrátil na soud a v řízení před soudem není právní zastoupení žalobce již povinné. Podle názoru soudu není dána podmínka potřeby k ochraně práv žalobce, jejíž splnění zákon vyžaduje k tomu, aby mohlo být žádosti žalobce vyhověno. Z tohoto důvodu se soud již nezabýval druhou zákonem stanovenou podmínkou – splněním podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Soud pro úplnost uvedl, že toto rozhodnutí nebrání tomu, aby v případě, že potřeba zastoupení u žalobce v dalším průběhu vyvstane, podal novou žádost s uvedením důvodů, které podle jeho názoru potřebu jeho právního zastoupení vyvolávají.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž uvedl, že při projednávání jeho žádosti o ustanovení právního zástupce došlo k pochybení. Uvedl dále, že rozhodnutí orgánů napadá v celém rozsahu, protože nebyl zjištěn přesně a úplně skutkový stav věci, čímž bylo porušeno ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu. Dále namítal, že důkazy, které si orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, čímž došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 o správním řízení. Konstatoval dále, že rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání. Současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů při projednání této kasační stížnosti.

Z obsahu spisu plyne, že Městský soud v Praze nepředložil uvedenou kasační stížnost k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu, nevyhověl ani žádosti stěžovatele o odročení jednání do rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a rozsudkem ze dne 11. 12. 2003, č. j. 8 Az 186/2003 – 44, rozhodl ve věci samé tak, že žalobu zamítl a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Ke kasační stížnosti stěžovatele byl výše označený rozsudek Městského soudu v Praze zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení, mj. s pokynem, aby tento soud po doručení rozsudku Nejvyššího správního soudu předložil spis k rozhodnutí o kasační stížnosti ze dne 20. 11. 2003, podané žalobcem proti usnesení tohoto soudu ze dne 7. 11. 2003, č. j. 8 Az 186/2003 – 20, s tím, že Městský soud v Praze by měl rozhodnout (před předložením spisu) o návrhu stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů,

a to i přesto, že v řízení o kasační stížnosti, které směřuje proti usnesení krajského soudu (Městského soudu v Praze) o zamítnutí žádosti o ustanovení advokáta, nebrání nedostatek povinného zastoupení advokátem jejímu projednání Nejvyšším správním soudem.

Městský soud v Praze takto postupoval a usnesením ze dne 11. 10. 2005, č. j. 8 Az 11/2005 – 98, ustanovil stěžovateli zástupkyni – Jekatěrinu Sochorovou, advokátku, se sídlem AK Praha 1, Dlouhá 16.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci zde uplatněného důvodu (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Ačkoliv v kasační stížnosti stěžovatel výslovně nečiní odkaz na příslušné ustanovení soudního řádu správního, jehož se dovolává při tvrzené nezákonnosti napadeného rozhodnutí, lze z obsahu kasační stížnosti usuzovat, že se nápravy vydaného rozhodnutí dovolává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když má za to, že Městský soud v Praze nesprávně posoudil právní otázku týkající se jeho žádosti o ustanovení advokáta.

Podle ustanovení § 35 odst. 7 (nyní 8) s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, jak ostatně uvedl v odůvodnění svého usnesení již Městský soud v Praze, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci se Městský soud v Praze před vydáním napadeného usnesení nezabýval splněním první zákonné podmínky, když shledal, že v projednávané věci není splněna podmínka druhá, tj. potřeba ochrany práv žadatele o ustanovení zástupce.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci Městským soud v Praze neztotožňuje. Lze souhlasit s tím, že v řízení kde není zastoupení advokátem povinné (kam patří i řízení před Městským soudem v Praze (ve věci azylové), bude advokát ustanoven účastníku k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právně složitou a potřeba ochrany práv a zájmů účastníka v soudním řízení vyjde najevo, např. z jeho nekvalifikovaných podání, jimiž se obrací se na soud, apod.

V posuzované věci požádal stěžovatel o ustanovení zástupce pro řízení přímo v žalobě a vzhledem k tomu, že nejvyšší nároky po stránce odborné klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), kterou je navíc nutno podat v poměrně krátkém časovém úseku, je právě obsahová a formální úroveň sepsané žaloby jedním z kritérií pro závěr soudu o potřebě práv účastníka.

Nejvyšší správní soud však v posuzované věci nesouhlasí s posouzením a hodnocením úrovně žaloby, jak ji provedl Městský soud v Praze. V tomto směru Nejvyšší správní soud poukazuje na rozsudek rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58, podle něhož I.) líčení skutkových okolností v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. II.) žalobce je též povinen vylíčit,

jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnost. III.) Právní náhled na věci se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spise zachycené a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolnosti považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (rozsudek byl publikován ve Sbírce NSS pod č. 835/2006).

Z obsahu žaloby v této věci podané spíše plyne, že jde o tzv. „formulářovou žalobu“, neboť v níž je především namítáno, že správní orgán porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., avšak pouze v obecné rovině, bez sdělení námitek, v čem konkrétně porušení těchto ustanovení spočívá. Pouze v bodě IV. žaloby žalobce uvádí, že je přesvědčen, že splňuje podmínku ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, a dovolává se i humanitárního azylu, avšak ani v této části žaloby výslovně neuvádí důvody, v jakých konkrétních skutečnostech spatřuje nezákonnost rozhodnutí správního orgánu.

Dospěl-li tedy soud v napadeném usnesení k závěru, že žaloba má zákonem předepsané náležitosti, a z toho závěru poté dovodil, že podmínka ochrany práv stěžovatele není splněna, pak nutno se zřetelem k výše uvedenému konstatovat, že jeho hodnocení není správné. Za této situace dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto nezbylo, než napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení bude třeba, aby soud posoudil, zda stěžovatel splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Z výše uvedeného je třeba dospět k závěru, že podmínka ochrany práv stěžovatele je rovněž splněna, a to přesto, že v žalobním řízení není zastoupení advokátem povinné. Pokud soud ustanoví stěžovateli zástupce, je třeba, aby ho vyzval k doplnění žaloby ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s.

V dalším řízení je Městský soud vázán právním názorem vyslovený v tomto zrušujícím rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Vzhledem k tomu, že stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ve věci jeho zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce, ustanovena zástupkyně advokátka JUDr. Jekatěrina Sochorová, bylo rozhodnuto o její odměně tak, že byla stanovena ve výši 1075 Kč, a to za jeden úkon právní služby (převzetí a příprava zastoupení - § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve spojení s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f) téže vyhlášky) a náhrada hotových výdajů ve výši 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 1075 Kč, když jiný úkon zástupkyně stěžovatele ze spisu patrný není.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu